

**NOVES TECNOLOGIES EN EL CONTROL LABORAL
DRET FONAMENTAL A LA INTIMITAT DE LES PERSONES
TREBALLADORES
LLEI ORGÀNICA DE PROTECCIÓ DE DADES
RESOLUCIONS DE L'AEPD**

Montse Escoda Milà
Advocada GTJ CS-CONC

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

GUIÓ

1.- La Intimitat de la persona treballadora. L'article 6 LOPD i l'article 20.3 ET. Pàg. 3

2.- Vulneració de la LOPD per part de les empreses i actuació de l'AEPD i/o ACPD. Pàg. 5

3.- Alguns conceptes de la LOPD. Pàg. 6

4.- Instrucció 1/1996, d'1 de març, de l'AEPD, sobre fitxers automatitzats establerts amb la finalitat de controlar l'accés als edificis. Pàg. 10

5.- Instrucció 1/2006, de 8 de novembre, de l'AEPD, sobre el tractament de dades personals amb finalitats de vigilància mitjançant sistemes de càmeres o videocàmeres. Pàg. 11

6.- Guia de videovigilància editada per l'AEPD. Referència a la videovigilància amb finalitats de control laboral. Pàg. 12

7.- Resolucions de l'AEPD. Pàg. 14

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

1.- LA INTIMITAT DE LA PERSONA TREBALLADORA

Totes les persones tenim el dret a la intimitat que regula la Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

A més a més ens trobem sota l'empara de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre de protecció de dades de caràcter personal.

Ara bé, les persones, en la seva qualitat de treballadores, en l'aplicació de la LO protecció de dades, es troben amb una limitació, especialment pel que fa a l'aplicació de l'article 6 de la LO, que col·lisiona amb l'article 20 de l'ET.

• ART. 6 L.O. PROTECCIÓ DE DADES

L'article 6 exigeix el consentiment de la persona afectada del tractament de les dades de caràcter personal, doncs estableix que el tractament de les dades de caràcter personal requerirà el consentiment inequívoc de l'afectat, llevat que la llei disposi una altra cosa.

• L'article 20.3 de l'ET disposa una altra cosa, de manera que elimina l'obligació de tenir el consentiment:

“L'empresari podrà adoptar les mesures que estimi més oportunes de vigilància i control per a verificar el compliment pel treballador de les seves obligacions i deures laborals, guardant en la seva adopció i aplicació la consideració deguda a la seva dignitat i tenint en compte en el seu cas, la capacitat real dels treballadors amb discapacitat”.

Per tant, no cal consentiment de la persona treballadora per tal que l'empresa utilitzi i imposi mesures de vigilància i control de l'activitat laboral, i l'únic límit que s'estableix és el de la consideració deguda a la dignitat i la capacitat real de les persones amb discapacitat.

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

Com vegem, on hi havia una qüestió objectiva i sense necessitat d'interpretació: la necessitat de consentiment de l'afectada, ara ens trobem amb que no cal i el precepte parla de consideració a la dignitat, terme aquest de característiques més difuminades, o si és vol, concepte jurídic indeterminat.

Sobre aquesta qüestió, finalment, ens podem preguntar si cal el consentiment del personal funcionari, ja que l'EBEP no té cap precepte similar al 20.3 de l'ET.

L'article 14 de l'EBEP (R.D. Legislatiu 5/2015 de 30 d'octubre), estableix que com a drets individuals els empleats públics tenen dret al respecte de la seva intimitat, orientació sexual, pròpia imatge i dignitat en el treball, etc.

Això no obstant, el propi art. 6.2 LOPD estableix que “No serà precís el consentiment quan les dades de caràcter personal es recullin per a l'exercici de les funcions pròpies de les AAPP en l'àmbit de les seves competències; quan es refereixin a les parts d'un contracte o precontracte d'una relació negocial, laboral o administrativa i siguin necessaris per al seu manteniment o compliment, etc.”

Aquesta és la solució donada pel Director de l'AEPD en la consulta efectuada per l'Alcalde de l'Ajuntament de Vilanova del Vallès, en data 28-12-2004.

2.- VULNERACIÓ DE LA LOPD PER PART DE LES EMPRESES I ACTUACIÓ DE L'AGÈNCIA ESPANYOLA DE PROTECCIÓ DE DADES I/O AUTORITAT CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES

Com a conseqüència del control de l'activitat laboral per part de les empreses, és a dir, quan l'empresa realitza tractament de dades personals de les persones de la seva plantilla, es produeixen sovint vulneracions de la Llei Orgànica de Protecció de dades.

L'òrgan que garanteix la correcta aplicació de la LOPD i les sancions en cas d'incompliment, és l'Agència Espanyola de Protecció de dades, que pot actuar d'ofici o a instància de part.

En moltes ocasions les denúncies són interposades pels Comitès d'Empresa o pels Sindicats.

Veurem, a continuació, algunes denúncies presentades i les resolucions adoptades per l'AEPD, però abans hem de veure alguns conceptes de la LOPD i de la Instrucció 1/1996, d'1 de març i la Instrucció 1/2006, de 8 de novembre, ambdues de l'AEPD.

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

3.- ALGUNS CONCEPTES DE LA L.O. 15/1999, DE 13 DE DESEMBRE, DE PROTECCIÓ DE DADES DE CARÀCTER PERSONAL

• **ART. 3.- DEFINICIONS**

- a) **Dades de caràcter personal:** Qualsevol informació concernent a persones físiques identificades o identificables (dades biomètriques: empremta, iris, veu; càmeres de videovigilància).
- b) **Fitxer:** Tot conjunt organitzat de dades de caràcter personal, qualsevol que fos la forma o modalitat de la seva creació, emmagatzematge organització i accés.
- c) **Tractament de dades:** Operació i procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin la recollida, gravació, conservació, elaboració, modificació, bloqueig i cancel·lació, així com les cessions de dades que resulten de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències.

Veure: Directiva 95/46/CE, que enumera les operacions o procediments que constitueixen tractament: recollida, registre, organització, conservació, elaboració o modificació, extracció, consulta, utilització, comunicació per transmissió, difusió o qualsevol altre forma que faciliti l'accés, comparació o interconnexió, així com bloqueig, supressió o destrucció.

Veure també: Sentència del TJCEE de 6-11-2003.

- d) **Responsable del fitxer o tractament:** Persona física o jurídica, de naturalesa pública o privada o òrgan administratiu, que decideixi sobre la finalitat, contingut i ús del tractament.
- e) **Afectat o interessat:** Persona física titular de les dades que siguin objecte del tractament a que es refereix l'apartat c) (tractament de dades).

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

h) **Consentiment de l'interessat:** Tota manifestació de voluntat, lliure, inequívoca, específica i informada, mitjançant la qual l'interessat dóna el consentiment pel tractament de dades personals que li concerneixen.

• ART. 4.- QUALITAT DE LES DADES

Les dades de caràcter personal només es podran recollir per al seu tractament, així com es sotmetran al dit tractament, quan siguin adequats, pertinents i no excessius en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les que s'hagin obtingut.

És a dir, no es pot controlar mitjançant un dispositiu la vida privada de les persones treballadores, fora de les hores laborals, perquè es troba fora de les potestats de l'article 20 ET; no seria adequat, ni pertinent, i seria excessiu.

• ART. 5.- DRET D'INFORMACIÓ EN LA RECOLLIDA DE DADES

S'estableix que les persones de les quals es sol·licitin dades personals hauran de ser prèviament informades de manera expressa, precisa i inequívoca d'un seguit de circumstàncies:

- De l'existència d'un fitxer o tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.
- Del caràcter obligatori o facultatiu de la seva resposta a les preguntes que els hi siguin plantejades.
- De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-los.
- De la identitat i direcció del responsable del tractament.

- **ART. 7.- DADES ESPECIALMENT PROTEGIDES**

- Ningú pot ser obligat a declarar sobre la seva ideologia, religió o creences.
- Les dades de caràcter personal que facin referència a l'origen racial, a la salut i a la vida sexual només podran ser demanats, tractats i cedits quan, per raons d'interès general, així ho disposi una llei o l'afectat doni expressament el seu consentiment.

- **ART. 19.- DRET A INDEMNITZACIÓ**

Les persones que pateixin dany o lesió en els seus bens o drets com a conseqüència de l'incompliment de la LOPD, tindran dret a ser indemnitzades.

Quan els fitxers siguin de titularitat pública, s'haurà de seguir el procediment de reclamació de responsabilitat patrimonial de les administracions públiques.

Si es tracta de fitxers de titularitat privada, l'acció s'exercitarà davant l'ordre civil o social.

- **ART. 39.- EL REGISTRE GENERAL DE PROTECCIÓ DE DADES**

El registre és un òrgan que forma part de l'Agència de Protecció de dades.

Són objecte d'inscripció en el Registre:

- a) Els fitxers dels quals en siguin titulars les administracions públiques.
- b) Els fitxers de titularitat privada.
- c) Les autoritzacions a les quals es refereix la LOPD.

Etc.

- TÍTOL VII.- INFRACCIONS I SANCIONS

La llei estableix tipus d'infraccions (lleus, greus i molt greus), així com les corresponents sancions pecuniàries.

4.- INSTRUCCIÓ 1/1996, D'1 DE MARÇ, DE L'AEPD, SOBRE FITXERS AUTOMATITZATS ESTABLERTS AMB LA FINALITAT DE CONTROLAR L'ACCÉS ALS EDIFICIS

És d'aplicació a les dades personals de les persones identificades o identificables, inclòs el so i la imatge, per a l'únic efecte de controlar l'accés a edificis, de manera que no es pot utilitzar per a control i vigilància de persones treballadores, tal com estableix la norma quarta: "les dades personals així obtingudes no podran ser utilitzades per a altres finalitats".

Per tant, com es tracta de control d'edificis (entrades i sortides), el personal que hi treballa haurà de donar el seu consentiment, però no es podrà utilitzar el fitxer per a control laboral.

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

5.- INSTRUCCIÓ 1/2006, DE 8 DE NOVEMBRE, DE L'AEPD, SOBRE EL TRACTAMENT DE DADES PERSONALS AMB FINALITATS DE VIGILÀNCIA MITJANÇANT SISTEMES DE CÀMERES O VIDEOCÀMERES

Estableix que els responsables que comptin amb sistemes de videovigilància hauran de complir amb el deure d'informació de l'article 5 de la L.O. 15/1999:

- a) Col·locar, en les zones videovigilades un **distintiu informatiu** en lloc visible, tant en espais oberts com tancats, i
- b) Tenir a disposició de les persones interessades impresos en els quals es detalli la informació prevista a l'art. 5.1 de la L.O. (tota la informació de la recollida de dades).

El distintiu informatiu haurà d'incloure una referència a la L.O. 15/1999, de Protecció de dades, inclourà un esment a la finalitat per a la qual es tracten les dades (Zona videovigilada), i un esment exprés a la identificació del responsable davant de qui es puguin exercir els drets d'accés a les dades.

La persona o entitat que vulgui crear fitxers de videovigilància ho haurà de notificar prèviament a l'Agència Espanyola de protecció de dades, per a la seva inscripció.

No es considera fitxer el tractament consistent exclusivament en la reproducció o emissió d'imatges en temps real.

6.- GUIA DE VIDEOVIGILANCIA EDITADA PER L'AEPD

Tot i la possibilitat de vigilància i control que estableix l'article 20 de l'ET, aquestes pràctiques es troben sotmeses a la LOPD i a la Instrucció 1/2006, de manera que han de complir amb un seguit de **REQUISITS**:

→**El tractament es limitarà a les finalitats previstes per l'ET.**

→**Es respectarà de manera rigorosa el principi de proporcionalitat:**

- S'adoptarà aquesta mesura quan no n'existeixi una altra de més idònia.
- Les instal·lacions, en cas d'utilitzar-se, es limitaran als usos estrictament necessaris captant imatges en els espais indispensables per a satisfer les finalitats de control laboral.
- No es podran utilitzar aquests mitjans per a finalitats diferents dels propis del control laboral, llevat que es tracti de fins legítims i s'adoptin les mesures pertinents per al compliment de la normativa que els sigui d'aplicació.

→**Tindran en compte els drets específics dels treballadors respectant:**

- Els drets a la intimitat i el dret fonamental a la protecció de dades en relació amb espais vetats a la utilització d'aquest tipus de mitjans com són vestuaris, banys, guixetes o zones de descans.
- El dret a la pròpia imatge dels treballadors.
- La vida privada en l'entorn laboral, no registrant en particular les converses privades.

→**Es garantirà el dret a la informació en la recollida de les imatges:**

- Amb informació específica a la representació sindical.
- Mitjançant el cartell anunciador i l'imprès establerts per la Instrucció 1/2006.
- Mitjançant informació personalitzada.

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

→Es procedirà, en tot cas, a la creació i/o inscripció del corresponent fitxer.

→Es garantirà la cancel·lació de les imatges en el termini màxim de 30 dies i únicament es podran conservar aquelles que registrin una infracció o incompliment dels deures laborals.

→Es garantiran els drets d'accés i cancel·lació.

→Es formalitzaran, en el seu cas, contractes d'accés a les dades per compte de tercers.

→S'adoptaran les corresponents mesures de seguretat.

7.- RESOLUCIONS DE L'AEPD

1.- Resolució 338/2008. Denúncia interposada pel Comitè d'Empresa d'Ericsson Network Servies SL.

L'empresa va instal·lar en un centre de treball varies càmeres de vídeo vigilància sense haver informat amb caràcter previ a la seva instal·lació ni als treballadors i treballadores ni a la Representació Legal. Tampoc s'informava de l'existència de càmeres als visitants de l'edifici.

S'imposa a l'empresa les següents sancions:

- a) 3.000 euros per falta lleu per no haver informat de la instal·lació de les càmeres.
- b) 3.000 euros per no haver informat del fitxer a l'AEPD, també falta lleu.

2.- Resolució 1270/2009, en actuacions d'ofici.

Mitjançant la visualització d'una determinada pàgina web es comprova que aquesta ofereix imatges en temps real de l'interior d'una empresa (Double You, SL).

La càmera permet identificar a les persones que es situen a la seva zona de cobertura i el visionat de la càmera és de lliure accés per a qualsevol usuari d'Internet.

Es tractava d'un projecte consistent en la instal·lació en les oficines de l'entitat d'una webcam, que mostrava durant les 24 hores del dia el que esdevenia a l'empresa.

Constava l'existència de prestació del consentiment inequívoc dels treballadors i treballadores de l'empresa a la captació de les seves imatges, tractament de les imatges i la seva difusió per Internet, mitjançant un document que varen signar amb fotocòpia del DNI.

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

Aquestes imatges no tenien cap finalitat de control del personal, no es tractava de cap tipus de videovigilància laboral, sinó que tenia com a finalitat col·laborar en la imatge corporativa i auto promocional de l'empresa, per la qual cosa calia que els treballadors i treballadores atorguessin el seu consentiment, que havia de ser: lliure, específic, informat i inequívoc.

Aquesta resolució és interessant perquè estableix que quan la finalitat de les càmeres és la videovigilància per la protecció de les instal·lacions i protecció del personal de l'empresa, o amb finalitats de promoció empresarial, es requereix que l'empresari o empresària disposi del consentiment inequívoc dels treballadors i treballadores. Ara bé, si es tracta de vigilar i controlar l'activitat laboral, per aplicació de l'article 20.3 de l'ET no és precís aquest consentiment.

En aquest cas es va arxivar l'expedient per manca de conducta infractora.

3.- Resolució 471/2009. Denúncia interposada per la Secció Sindical de CCOO denunciant a l'Ajuntament de Coria del Río.

L'Ajuntament de Coria del Río va instal·lar un sistema de control de presència mitjançant la gravació de l'empremta dactilar, i el secretari general de la Secció Sindical de CCOO a la Corporació va interposar denúncia davant l'AEPD.

Dels fets constatats resulta que l'Ajuntament va informar a la plantilla de la implantació d'aquest sistema de control biomètric.

El sistema consistia en la introducció d'un codi d'empleat i la lectura de l'empremta d'un dit, de manera que el sistema validava que el codi i el dit es correspongués.

La sanció va venir com a conseqüència de la falta de document de seguretat dels fitxers amb dades de caràcter personal dels quals n'és responsable l'Ajuntament, motiu pel qual es va imputar la vulneració de l'article 9 LOPD: seguretat de les dades, que imposa l'obligació d'adoptar les mesures de caràcter tècnic i organitzatiu que garanteixin la seguretat, per tal d'evitar que es pugui produir l'accés no autoritzat per part de tercers.

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

Es va REQUERIR a l'Ajuntament per tal que adoptés les mesures d'ordre intern en conformitat amb l'article 9 LOPD.

4.- Resolució 500/2009. Denúncia interposada pel Delegat d'UGT contra Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears (Museu de Mallorca).

La directora del Museu de Mallorca va procedir a la recollida de les dades personals dels seus treballadors i treballadores, relatius a "nom, número d'usuari, DNI i empremta digital".

El delegat d'UGT va sol·licitar informació sobre la FINALITAT d'aquesta recollida de dades.

La directora els hi va contestar mitjançant el lliurement de còpies d'uns Sentència del TS i els hi va dir que les empremtes s'utilitzarien per a la implantació d'un sistema de control de presència.

Després dels corresponents esbrinaments, l'AEPD va arribar a la conclusió de que el Museu de Mallorca havia infringit l'article 5 LOPD, que estableix:

Els interessats als quals se'ls sol·licitin dades personals hauran de ser prèviament informats, de manera expressa, precisa i inequívoca:

- a) De l'existència d'un fitxer o tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.
- b) Del caràcter obligatori o facultatiu de la seva resposta a les preguntes que els hi siguin plantejades.
- c) De les conseqüències de l'obtenció de dades o de la negativa al seu subministrament.
- d) De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.
- e) De la identitat i direcció del responsable del tractament o del seu representant.

Noves tecnologies en el control laboral. Dret fonamental a la intimitat de les persones treballadores. Llei Orgànica de protecció de dades i Resolucions de l'AEPD. Montse Escoda Milà, advocada del GTJ CCOO de Catalunya

L'obligació que imposa l'article 5 és, per tant la d'informar a la persona afectada en la recollida de dades, doncs només d'aquesta manera queda garantit el dret de la persona interessada a tenir una apropiada informació i a consentir o no el tractament, en funció d'aquella.

En aquest cas es va declarar la vulneració per part de la Conselleria de l'article 5 i se la va requerir per tal que adoptés les mesures necessàries per evitar que es tornés a produir una nova vulneració.

5.- Resolució 14/2015. Denúncia interposada per una persona (la denunciant) contra l'Ajuntament de Guadalajara, motivada per càmeres de videovigilància instal·lades en el Parc de Bombers de Guadalajara.

El denunciant manifestava que hi havia càmeres de videovigilància instal·lades en el Parc de Bombers que recollien imatges de llocs sensibles.

Les 9 càmeres, sense moviment, zoom ni so, captaven imatges de l'aparcament exterior, de les cotxeres i de zones interiors on es troben les màquines del cafè.

L'Agència va estimar que les càmeres que enfocaven les zones de la màquina de cafè suposava la captació d'imatges de forma no proporcional, de manera que es produeix una vulneració de l'article 4 LOPD: "Les dades de caràcter personal només es podran recollir per al seu tractament quan siguin adequades, pertinents i no excessius en relació a les finalitats per a les quals s'hagin obtingut".

És a dir, PRINCIPI DE PROPORCIONALITAT i PRINCIPI DE PERTINENCIA, és a dir, que siguin pertinents i no excessius.

I com que l'article 5 estableix l'obligació d'informar sobre la finalitat de la recollida de dades, difícilment es pot informar sobre la finalitat de captar imatges de la zona de la màquina del cafè.

En aquest cas es va considerar que l'Administració havia comès una falta greu, instant a l'Ajuntament a mesures correctores.

6.- Resolució 614/2009. Denúncia interposada per CCOO contra el Patronat de Recaptació Provincial de Màlaga per instal·lar càmeres de videovigilància en l'accés de les instal·lacions, conservant les imatges obtingudes i fent-les servir per a la incoació d'expedients sancionadors a treballadors i treballadores de l'organisme.

En aquest cas consta provat que el sistema tenia per finalitat garantir la seguretat de l'organisme, tot comprovant l'existència de cartells informatius de "zona videovigilada", segons el Model aprovat per la Instrucció 1/2006, de l'Agència.

També va constar provat que es va vulnerar l'obligació d'informar a les persones treballadores de la finalitat de les càmeres per a control laboral

L'article 44.2.d) de la LOPD considera infracció lleu procedir a la recollida de dades de caràcter personal dels propis afectats sense proporcionar la informació sobre la seva finalitat i resta de requisits de l'article 5 de la Llei.

Es va requerir al Patronat per a que adoptés les mesures d'ordre intern que impedissin que el futur es tornés a produir la infracció de l'article 5.